

“Roozenburg- of Dessing-huizen” in Naaldwijk

In de rubriek 'De Westlander en zijn moNument' staan karakteristieke en herkenbare bouwwerken in Westland centraal. Zowel het verleden als het heden worden in deze artikelen belicht; vandaar 'moNument'. Welke woningen ontwierp Roozenburg aan het eind van de 19de eeuw in Naaldwijk? Een verkorte versie van dit artikel stond in 2 delen Het Hele Westland van 9 en 30 oktober 2019.

door Piet van der Valk

In de 'Inventarisatie Historische Waardevolle Objecten' van Gemeente Westland Deel 1 selectie van maart 2007, staat op pagina 200 het pand Lange Broekweg 2-4 te Naaldwijk. Onder de bijzonderheden lezen we 'Datering onder venster gevelverhoging Anno 1877'.

C.M. Roozenburg

Villa Nova

Foto: PvdV

Oegstgeester klokpannen

Molenlaan 8 Honselersdijk foto: Gerard Beijer

Dat wordt een zogenaamde 'Roozenburghuis' genoemd naar de bouwer 'Cornelis Martinus Roozenburg 1850-1900' evenals Dijkweg 43-45

Lange Broekweg 2-4 foto: PvdV

en Zuideinde 32 te Naaldwijk en Molenlaan 8 te Honselersdijk. Dit zijn 4 gemeentelijke monumenten, waarbij het past te melden dat men zich vergist. Enerzijds omdat Lange Broekweg 2-4 zeer waarschijnlijk niet door Roozenburg werd ontworpen en men mogelijk de belangrijkste woning in deze rij vergat. Dat is de woning aan de Dijkweg 157 te Honselersdijk, de huidige woning van dokter Vader en is beter bekend onder de naam 'VILLA NOVA'.

Deze woning werd als laatste, op 7 november 2014 bijgeschreven in het gemeentelijk monumentenregister van Westland. Niet alleen qua stijl sluit deze woning bijna naadloos aan bij de woning aan de Lange Broekweg. Ook blijkt dat er in Westland maar twee woningen zijn waarbij 'Oegstgeester klokpannen' werden toegepast en dat zijn deze twee. Zoals vermeld is de term Roozenburghuis voor het pand Lange Broekweg niet terecht. Voor de volledigheid nog een woning, die van Hein Groenewegen. Deze werd afgebroken en stond langs de Galgeweg in Naaldwijk, waar nu

autorijsschool

Don is gevestigd. Deze woning leek nog het meest op die van de Molenlaan 8 te Honselersdijk.

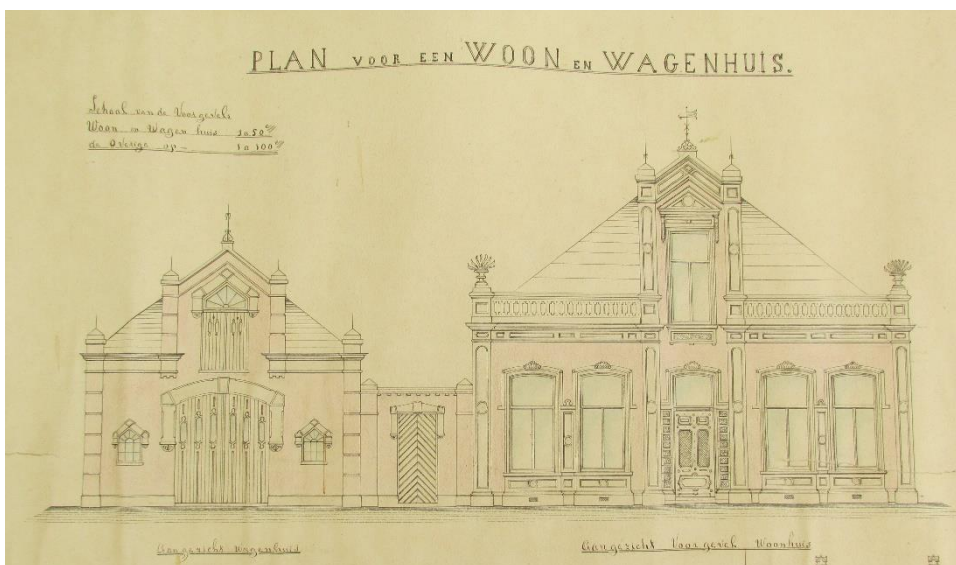
won. Hein Groenewegen foto: Fam. Groenewegen

Willem Dessing

Over de woning aan de Lange Broekweg werd op 1 april 2015 in deze rubriek een artikel geschreven. Daarin stond het volgende 'Het kan dus eigenlijk bijna niet anders zijn dan dat Willem Dessing, voor C.M. Roozenburg werkte en niet als meester timmerman, maar als ontwerper. De fraaie ontwerptekening van de woning getekend door Willem Dessing Pz. Deze is nog in bezit van de familie Knoll. De woning is overigens niet (meer) zoals de tekening aangeeft. De Kroonlijst in de voorgevel die op tekening staat, ontbreekt en de vraag is natuurlijk of die er in het verleden wel op heeft gestaan? Wie meer informatie over de architectenfamilie Dessing heeft, kan zich melden middels onderstaand mailadres.'

Er is toen helaas niets binnengekomen, maar door onder andere de woning 'VILLA NOVA' er nu bij te betrekken zetten we het een en ander opnieuw op een rijtje. De schuur naast de woning aan de Lange Broekweg heeft er in het verleden overigens wel gestaan. Van deze meester timmerman met een eigen bedrijf verwacht je niet dat hij in privé een tekening van het werk van een plaatselijke collega-concurrent zou maken en deze vervolgens aan de opdrachtgever van die woning geeft. Willem Dessing

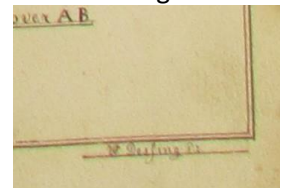
1848-1935, ontwierp in 1890 ook de oude veiling aan de Haven te Naaldwijk en de opzet van die voorgevel vertoonde een duidelijke overeenkomst met de opbouw van de gevels van de woningen waar dit artikel over gaat.

Tekening W. Dessing Pz

foto: PvdV

fragment tekening

Villa Nova

Villa Nova

foto: HAW

Op 18 mei 1855 verkopen de 10 kinderen als erfgenamen van Hendrik Zwinkels en Gerarda van den Berg, een perceel aan de heer Elizabertus Pijnacker Hordijk geboren 29 juli 1816, doctor in de genees- heel- en verloskunde, wonende te Honselersdijk. Het waren al burens zouden we kunnen zeggen, want zijn vader Arij, van 1822 tot 1839 burgemeester van Naaldwijk, had zowel aan het noordoosten als aan het noordwesten van dit perceel eigendommen. Hendrik en Gerarda hadden het in 1837 van hovenier

Jan van Aalsburg gekocht, waarschijnlijk was hij een oom van Hendrik, die het perceel op zijn beurt 24 jaar eerder van de Domeinen had gekocht. Het stuk behoorde toen bij de gronden van het voormalige Paleis van Fredrik Hendrik. Elizabertus Hordijk was opdrachtgever voor de bouw van Villa Nova in 1855-1856. Hij was eerder getrouwd geweest met Johanna Maria Wilhelmina Ketjen, afkomstig uit Doesburg, zij kwam medio 1848 te overlijden. Na ruim 10 jaar trouwde hij op 21 augustus 1861 voor de tweede maal met Ursula Hortense de Fremery geboren 22 feb 1827, een dochter van de oud-burgemeester van 's-Gravenzande, Jacobus Petrus de Fremery, die op dat moment als notaris te Rotterdam bekend stond. Getuige bij dit huwelijk is onder andere ook haar broer James de Fremery, de jonge zakenman die zo succesvol was in de USA. In een ander artikel in deze rubriek schreven we op 3 juli 2019 over deze familie en hun nazaten.

Het ontwerp

De architect van deze woning is helaas nog onbekend. Het pand heeft een centrale symmetrische entreepartij in de voorgevel, die tot ruim boven de tweede verdieping reikt. De bescheiden decoraties in de gevels waren van meet af aan in een iets afwijkende vorm aanwezig. De Kroonlijst, die we misten op de voorgevel van de Lange Broekweg, was op deze woning toen nog wel aanwezig, maar in latere jaren verdween die. Oorspronkelijk waren echter alleen op de hoeken, naast de verspringingen in de voorgevel en onder de goot, witte stucbanen te zien. Het trasraam, of de plint van de woning, was van grijs stucwerk, dat was gebruikelijk vanwege het opspattend vuil, vooral tijdens regenbuien. Het sterke ontwerp voor deze woning, in Honselersdijk heeft waarschijnlijk als inspiratiebron gewerkt voor andere locaties in de gemeente. Waarschijnlijk heeft

Johannes Roozenburg, geboren 12 april 1826 en gehuwd met Wilhelmina Droog het pand gebouwd. Johannes was meester metselaar van beroep. Het stel had negen kinderen waarvan er 2 jong stierven. Hij was van 1855 tot 1871 tevens eigenaar van het Logement, de herberg genaamd "de Vergulde Valck" te Naaldwijk. Het pand stond op de hoek van de Koningstraat en de Prins Hendrikstraat. Villa Nova werd later van een gesloten witte stuc laag voorzien, waardoor het metselwerk aan het zicht werd onttrokken. Het zou vreemd zijn geweest, wanneer een meester metselaar als Roozenburg toen een gestucte woning zou hebben gebouwd. Hun eerder vermelde zoon en oudste kind, Cornelis Martinus Roozenburg geboren 20 februari 1850 liep in de sporen van zijn vader.

Verdere overeenkomsten

Leden van de familie Roozenburg waren meester metselaars, die van de familie Dessing daarentegen meester timmerlieden en beide families waren van goede katholieke huize. Er zou mogelijk een band tussen de bedrijven zijn geweest, beide families woonden en werkten in Naaldwijk. Aan het eind van de 19de eeuw woonde Dessing al langer aan de Herenstraat en Roozenburg aan de Molenstraat. Er zou dus sprake geweest kunnen zijn van een samenwerking, waarbij beide zijden hun inbreng hadden in een werk. Een sterke interesse in architectuur was bij beide families aanwezig. Cornelis Martinus Roozenburg 1850-1900 was een veelzijdig man, we komen hem in de archieven tegen als meester metselaar, aannemer, architect, handelaar en gemeente-opzichter, dit laatste tot

AANBESTEDING.

Op **Woensdag 15 April 1896**, des voormiddags **11 uur**, zal namens den Heer **JAC. JANSSEN** te Honselersdijk, in het Koffiehuis Van Luik, worden aanbesteed :

het maken van een Gebouw, tot het houden van veilingen voor de vereeniging „Westland” afdeeling Honselersdijk.

Bestek en tekening te verkrijgen bij den architect, van af Dinsdag 7 April, ad f 1,— per stel.

Aanwijzing op Maandag 13 April, voormiddags 10 uur.

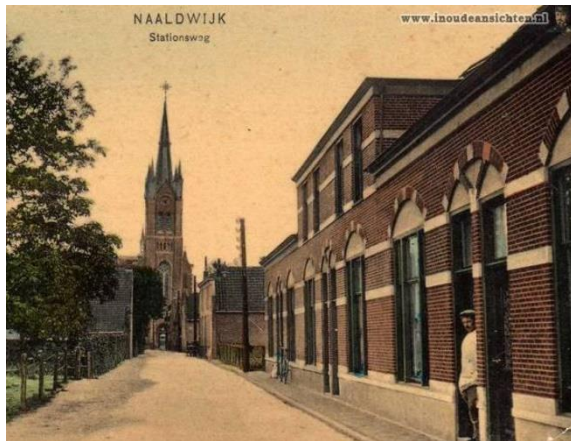
Inlichtingen bij **C. M. ROOZENBURG**, Architect te Naaldwijk.

advertentie van C.M. Roozenburg HAW

woning links Roozenburg foto Gerard Beijer

zijn dood. Hij maakte in ieder geval fraaie ontwerpen in Naaldwijk, Schiedam en Loosduinen, echter zijn die werken inmiddels bijna allemaal gesloopt.

Nu Kleine Woerdlaan 25 t/m 35 foto Gerard Beijer

Maar niet de woningen aan de Kleine Woerdlaan 25 t/m 35 te Naaldwijk. Cornelis was gehuwd met Mie van Rutte 1854-1917, met haar kregen zij 16 kinderen. Hij kwam echter op 50 jarige leeftijd te overlijden. Mie was ook daarna nog een knap ondernemende vrouw en in de Westlandsche Courant lezen we onder andere *“Verslag van het verhandelde in den Raad der Gemeente Naaldwijk op 5 Sept. 1905, voormiddags te 10 uren. Verzoek Wed. C.M. Roozenburg om op haar tuin aan de Geest een straat te mogen aanleggen breed 7 M. tot het bouwen van 14 arbeiderswoningen. Toegestaan onder de gebruikelijke voorwaarden”*. Dit werd de “Martinus Dorpiusstraat” ook wel Mie Rutstraat genoemd.

Zuideinde 32

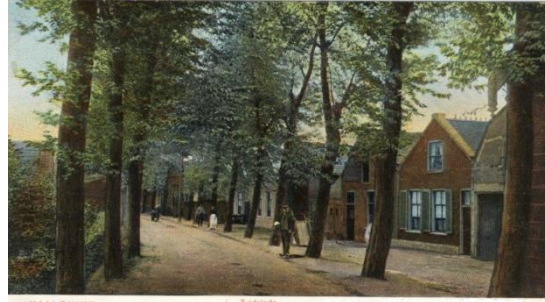

Woning aan het Zuideinde 32 te Naaldwijk

foto: Gerard Beijer

Voor de Zuidweg 42, werd in 1871 door Leonardus Joannes Dirkszoon (Leendert) van den Berg 1811-1876 en begin 1835 gehuwd met Maria Grootegoed, een vergunning gevraagd om daar een grote woning te kunnen bouwen. Een gedenksteen bij de start van de bouw werd ingemetseld. Leendert had grond gekocht van de Domeinen en stichtte daar in zuidwestelijke richting, waar nu de wijk Galgeblok ligt, een nieuwe tuinderij. Vier generaties van den Berg zouden er tot november 1999 blijven wonen, de tuin werd al eerder verkocht. Zij hebben daar heel wat adreswijzigingen voor hun kiezen gekregen, van Zuidweg 42 kreeg het vervolgens de nrs. 54, 59, toen werd het Zuideinde 65, daarna toch weer Zuidweg 10 en uiteindelijk wederom Zuideinde met nummer 32. Tot 1999 dus, toen verkocht Cornelia Johanna van der Knaap, de weduwe van Wilhelmus van den Berg een achterkleinzoon van Leendert, de woning aan familie De Pater. Deze fraai gedecoreerde woning werd zeer waarschijnlijk gebouwd door meester metselaar Johannes Roozenburg en ook zijn dan 21 jarige zoon Cornelis Martinus werkte mee, om het vak ook in z'n vingers te krijgen. Het is de stijl van die tijd verwerkt met grove gestucte elementen in de gevel en met name ook op de hoeken. Men noemde deze stijl neorenaissance. De renaissance was een bouwstijl die zijn intrede deed na de middeleeuwen. En met neorenaissance duidde men de 19e-eeuwse, internationaal verspreide bouwstijl waarin werd teruggegrepen op motieven uit de renaissancebouwkunst. Daartoe behoren onder andere de trapgevels, speklagen, de kenmerkende horizontale lijnen die de gevel in 'vlakken' verdelen, blokken en kruiskozijnen. Ook invloeden uit de Franse bouwstijl, met rijke natuurstenen gevels en indrukwekkende dakpartijen behoren hiertoe.

Wat later zou Johannes twee woningen voor zijn twee oudste zonen aan het Zuideinde bouwen. De huidige eigenaren Fop en Tineke de Pater Hendrikse zullen de woning verkopen en hun leven voortzetten in de rustige omgeving van de Betuwe. Deze woning aan het Zuideinde 32 werd zoals dat uit het gemeentelijk register blijkt, op 17 januari 2012 als gemeentelijk monument onder de nummer 12-0001435 opgenomen.

Woningen aan het Zuideinde foto: Gerard Beijer

Dijkweg 43 - 45

Herdenkingssteen Dijkweg 43-45 foto: PvdV

Voor dit pand werd in 1872 vergunning verleend aan Cornelis Vijverberg 1836-1919. Een herdenkingssteen in de gevel vermeld "C.VYVERBERG EN ECHTGENOOTE ALSMEDE H:A:M:F:VYVERBERG 1 JULI 1872". Hij was in mei 1860 gehuwd met Theodora de Jong 1837-1905, er werden geen kinderen geboren. Cornelis was boer aan de Kleine Achterweg in Naaldwijk en verhuisde in 1873 naar de Dijkweg. Vanaf 1877 werd hij raadslid tot 1890 en daarna tot augustus 1913 wethouder en loco burgemeester van de gemeente Naaldwijk. Hij volgde als wethouder zijn neef Pieter Vijverberg 1824-1890 van de hoeve Cruisbrouck, op die wethouder van 1885 tot 1890

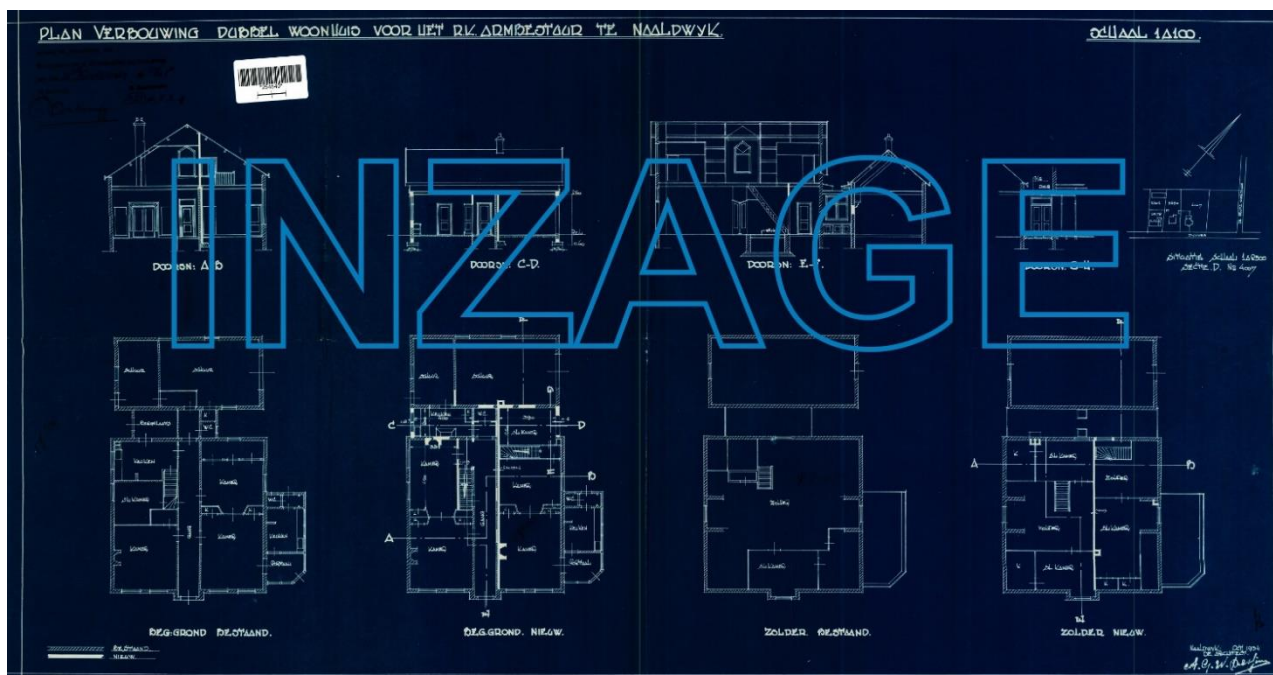
was. In 1906 werd Cornelis als loco burgemeester ook drie maanden waarnemend burgemeester, toen burgemeester Anthony Ruterus van Beekum Maurisse op 21 mei van dat jaar na een kortstondige ziekte kwam te overlijden en Hendrik Jacob Herman Modderman jr. pas op 21 augustus 1906 tot nieuwe burgemeester kon worden benoemd. De

Dijkweg 43 – 35 te Naaldwijk

foto: Gerard Beijer

woning is minder robuust qua uitstraling dan die aan het Zuideinde, maar wel heel duidelijk in een gelijke stijl gebouwd. Ook van deze woning is niet met zekerheid te melden door wie deze werd ontworpen en/of gebouwd. Aannemelijk is evenwel dat Roozenburg hier een hand in heeft gehad.

Tekening: 'Plan verbouwing dubbel woonhuis voor het R.K. Armbestuur te Naaldwijk' door A.G.W. Dessing Site: Gemeente Westland: Bouwdossiers, zoeken op adres

Deze woning werd in oktober 1934 door Adriaan Dessing 1883-1948 verbouwd tot een dubbel woonhuis. De verbouwingstekening vermeldt "Plan verbouwing dubbel woonhuis voor het R.K. Armbestuur te Naaldwijk". De woning was al eerder voorzien van een extra entree aan de rechter zijde en werd door het R.K. Armbestuur gebruikt. Het is waarschijnlijk dat het pand na deze verbouwing als dubbel woonhuis werd verkocht. Nu is aan de rechterzijde een galerie gevestigd en worden beide woningen nog steeds bewoond. Dit dubbel woonhuis aan de Dijkweg 43 – 45 werd, in het gemeentelijk register, op 3-12-2013 als gemeentelijk monument onder de nummers 13-0208580 respectievelijk 13-0208618 opgenomen.

Wilt u reageren dit artikel of bent u bezitter of bewoner van een monument? Mail dan naar pamvdvalk@gmail.com. Deze rubriek kwam tot stand in samenwerking met de Monumentencommissie van gemeente Westland. Bronnen: Gerard Beijer, vrijwilliger bij het Historisch Archief Westland, mev. Tineke de Pater Hendrikse mede-eigenaresse van de woning aan het Zuideinde.